

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 4Urtos/2/2022
Identifikačné číslo spisu: 3020200262
Dátum vydania rozhodnutia: 13.04.2022
Meno a priezvisko: JUDr. Pavol Farkaš
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2022:3020200262.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu JUDr. Pavla Farkaša a sudcov JUDr. Martiny Zeleňakovej a JUDr. Dušana Krč-Šeberu v trestnej veci odsúdeného I. B. , v konaní o podmienечnom prepustení z výkonu trestu odňatia slobody vykonávaného na základe rozsudku Krajského súdu v Trenčine z 13. novembra 2020, sp. zn. 2Ntc/7/2020 v spojení s uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo 04. februára 2021, sp. zn. 5Urto/1/2021, na neverejnom zasadnutí konanom 13. apríla 2022 v Bratislave, o sťažnosti odsúdeného I. B. proti uzneseniu Krajského súdu v Trenčine z 24. februára 2022, sp. zn. 2Ntc/7/2020, takto

rozhodol:

Podľa § 193 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku sťažnosť odsúdeného I. B. z a m i e t a .

Odôvodnenie

Krajský súd v Trenčine (ďalej tiež „krajský súd“) uznesením z 24. februára 2022, sp. zn. 2Ntc/7/2020 podľa § 66 ods. 1 písm. b), ods. 2 Trestného zákona zamietol žiadosť odsúdeného I. B. (ďalej aj „odsúdený“ alebo „sťažovateľ“) o podmienечné prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody, ktorý mu bol uložený rozsudkom Krajského súdu v Trenčine z 13. novembra 2020, sp. zn. 2Ntc/7/2020 v spojení s uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo 04. februára 2021, sp. zn. 5Urto/1/2021.

Odsúdený podal proti rozhodnutiu krajského súdu sťažnosť ihneď po vyhlásení rozhodnutia na verejnom zasadnutí dňa 24. februára 2022. Sťažnosť písomne bližšie neodôvodnil, pričom nereagoval ani na písomnú výzvu predsedu senátu krajského súdu na písomné zdôvodnenie sťažnosti.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd nadriadený preskúmal na podklade sťažnosti, ktorú podala oprávnená osoba včas (§ 186, § 187 Trestného poriadku), správnosť výrokov napadnutého rozhodnutia i konanie predchádzajúce týmto výrokom podľa § 192 ods. 1 Trestného poriadku a zistil, že sťažnosť odsúdeného nie je dôvodná.

Rozsudkom Krajského súdu v Trenčine z 13. novembra 2020, sp. zn. 2Ntc/7/2020 v spojení s uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo 4. februára 2021, sp. zn. 5Urto/1/2021, bol podľa

§ 17 ods. 1 zákona č. 549/2011 Z. z. o uznávaní a výkone rozhodnutí, ktorými sa ukladá trestná sankcia spojená s odňatím slobody v Európskej únii a o zmene a doplnení zákona č. 221/2006 Z. z. o výkone väzby v znení neskorších predpisov v znení zákona č. 396/2019 Z. z. (ďalej len „zákon č. 549/2011 Z. z.“) uznaný s jeho vykonaním na území Slovenskej republiky rozsudok Okresného súdu v Litoměřiciach, Česká republika z 01. júna 2020, sp. zn. 3T/ 29/2020, ktorým bol občan Slovenskej republiky I. B. uznaný vinným (v bode 1 až 10) z prečinu krádeže podľa § 205 ods. 1 písm. b), ods. 2, ods. 3 Trestného zákonníka Českej republiky čiastočne v štádiu pokusu podľa § 21 ods. 1, (v bode 11) z prečinu krádeže podľa § 205 ods. 2 Trestného zákonníka Českej republiky v súbehu s prečinom porušovania domovej slobody podľa § 178 ods. 1, ods. 2 Trestného zákonníka Českej republiky (v bode 9 a 10) a prečinom poškodzovania cudzej veci podľa § 228 ods. 1 Trestného zákonníka Českej republiky (v bode 6, 9, 10), na skutkovom základe uvedenom v rozsudku, a ktorým bol podľa § 205 ods. 3 Trestného zákonníka Českej republiky za použitia § 43 ods. 1 Trestného zákonníka Českej republiky odsúdený na úhrnný trest odňatia slobody vo výmere 32 mesiacov, na výkon ktorého bol zaradený do väznice s ostrahou.

Krajský súd súčasne vyslovil, že v zmysle § 48 ods. 2 písm. b) Trestného zákona bude odsúdený I. B. vo výkone trestu pokračovať bez jeho premeny v ústave na výkon trestu odňatia slobody so stredným stupňom stráženia.

Odsúdený bol na územie Slovenskej republiky (z územia Českej republiky) odovzdaný dňa 07. mája 2021 a v rovnaký deň nastúpil výkon trestu vo veci sp. zn. 2Ntc/7/2020. Uznesením Krajského súdu v Trenčíne z 20. mája 2021, sp. zn. 2Ntc/7/2020 bola odsúdenému podľa § 18 ods. 2 zákona č. 549/2011 Z. z. do vyššie uvedeného trestu odňatia slobody započítaná doba výkonu trestu odňatia slobody na území Českej republiky v trvaní od 16. júna 2020 do 07. mája 2021 (10.00 hod.), kedy bol odsúdený odovzdaný na územie Slovenskej republiky príslušným slovenským orgánom a na území Slovenskej republiky nastúpil na výkon trestu odňatia slobody dňa 07. mája 2021 o 11.41 hod. a taktiež mu bola započítaná do výkonu trestu odňatia slobody doba väzby na území Českej republiky v trvaní od dňa 08. novembra 2019 do dňa 15. júna 2020.

Krajskému súdu v Trenčíne bola dňa 11. januára 2022 doručená žiadosť odsúdeného o podmieňené prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody. Po zabezpečení relevantných podkladov pre rozhodnutie, uskutočnení verejného zasadnutia a vypočutí odsúdeného 24. februára 2022, krajský súd rozhodol napadnutým uznesením tak, že žiadosť I. B. o podmieňené prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody podľa § 66 ods. 1 písm. b), ods. 2 Trestného zákona zamietol.

Najvyšší súd ako súd sťažnostný v tomto konaní posudzoval otázku, či záver obsiahnutý v napadnutom uznesení bol z hľadiska aplikovaných zákonných ustanovení správny. Dospel k tomu, že súd prvého stupňa postupoval správne, ak odsúdeného z výkonu trestu podmieňené neprepustil. Najvyšší súd sa v plnom rozsahu stotožňuje s dôvodmi uvedenými v odôvodnení napadnutého rozhodnutia, na tieto poukazuje a s ohľadom na to, že rozhodnutie súdu prvého a druhého stupňa tvoria z významového hľadiska jeden celok, nebude ich už jednotlivo opakovať (pozri I. ÚS 336/2016, III. ÚS 447/2016).

Na zdôraznenie ich správnosti dodáva nasledovné:

Podľa § 66 ods. 1 Trestného zákona, súd môže odsúdeného podmieňené prepustiť na slobodu, ak odsúdený vo výkone trestu plnením svojich povinností a svojím správaním preukázal polepšenie a môže sa od neho očakávať, že v budúcnosti povedie riadny život, a

- a) ak ide o osobu odsúdenú za prečin po výkone polovice uloženého nepodmieňeného trestu odňatia slobody alebo rozhodnutím prezidenta Slovenskej republiky zmierneného nepodmieňeného trestu odňatia slobody,
- b) ak ide o osobu odsúdenú za zločin po výkone dvoch tretín uloženého nepodmieňeného trestu odňatia slobody alebo rozhodnutím prezidenta Slovenskej republiky zmierneného nepodmieňeného trestu odňatia slobody,

c) ak ide o osobu odsúdenú za zločin, ktorá nebola pred spáchaním trestného činu vo výkone trestu odňatia slobody, po výkone polovice uloženého nepodmienečného trestu odňatia slobody alebo rozhodnutím prezidenta Slovenskej republiky zmierneného nepodmienečného trestu odňatia slobody; súd zároveň nariadi kontrolu technickými prostriedkami.

Podľa § 66 ods. 2 Trestného zákona, pri rozhodovaní o podmienечnom prepustení súd prihliadne aj na povahu spáchaného trestného činu a na to, v akom ústave na výkon trestu odsúdený trest vykonáva.

Súd, ktorý rozhodol o uznaní a výkone rozhodnutia, je oprávnený prijať všetky následné rozhodnutia spojené s výkonom trestnej sankcie, vrátane podmienечného prepustenia odsúdeného z výkonu trestu odňatia slobody (§ 18 ods. 1 zákona č. 549/2011 Z. z. o uznávaní a výkone rozhodnutí, ktorými sa ukladá trestná sankcia spojená s odňatím slobody v Európskej únii a o zmene a doplnení zákona č. 221/2006 Z. z. o výkone väzby v znení neskorších predpisov).

Z vyššie citovaných ustanovení vyplýva, že na podmienечné prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody odsúdený nemá automatický nárok. K podmienечnému prepusteniu odsúdeného môže súd pristúpiť len ak vykonané dokazovanie vedie k spoľahlivému záveru, že u odsúdeného boli splnené zákonom stanovené podmienky, a to tak formálneho, ako aj materiálneho charakteru. Formálnou podmienkou podmienечného prepustenia z výkonu trestu odňatia slobody je vykonanie zákonom stanovenej časti uloženého trestu. Materiálnymi podmienkami je potrebné rozumieť v prvom rade preukázanie polepšenia odsúdeného a v druhom rade preukázanie skutočnosti, že je možné od odsúdeného dôvodne očakávať, že v budúcnosti povedie riadny život.

Zmyslom podmienечného prepustenia nie je, aby za dobré správanie, prípadne za dobrú prácu vo výkone trestu odňatia slobody bol odsúdený (páchateľ) automaticky prepustený po vykonaní stanovenej doby trestu. Podmienечné prepustenie je na mieste v tom prípade, ak vzhľadom k účelu trestu a k ďalším okolnostiam, ktoré môžu mať v tomto smere význam, je odôvodnený predpoklad, že odsúdený i na slobode povedie riadny život a že neexistuje pre spoločnosť príliš veľké riziko jeho recidívy.

Pozitívna prognóza budúceho správania odsúdeného je nutným predpokladom pre rozhodnutie o podmienечnom prepustení z výkonu trestu odňatia slobody, pričom význam má i zistenie, aké sociálne podmienky sú vytvorené pre odsúdeného po jeho prípadnom prepustení. Cieľom podmienечného prepustenia je motivovať odsúdeného k zmene života a k tomu, aby svojím správaním a plnením povinností vo výkone trestu preukázal polepšenie. Ak bol dosiaľ vykonanou časťou trestu už dosiahnutý jeho účel, je ďalší jeho výkon nepotrebný.

Z obsahu spisového materiálu vyplýva, že odsúdený I. B. má v registri trestov Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky (ďalej len „register trestov“) 7 záznamov s tým, že pri prvom odsúdení sa na neho hľadí akoby nebol odsúdený. Ďalej z registra trestov na odsúdeného vyplýva, že I. B. bol doteraz súdne trestaný prevažne pre majetkovú trestnú činnosť s tým, že v 4-och prípadoch bolo na neho pôsobené výkonom trestu odňatia slobody spojeným s jeho priamym výkonom. Napriek predchádzajúcim odsúdeniam a vykonaniu nepodmienečných trestov odňatia slobody je teda zrejmé, že výkon trestu odňatia slobody na odsúdeného I. B. nemal pozitívny výchovný účinok, keď po výkone 4-och nepodmienečných trestov odňatia slobody, sa dopúšťal na území Českej republiky obdobnej trestnej činnosti a bol mu za to uložený trest odňatia slobody vo výmere 32 mesiacov.

Krajský súd z hodnotení ústavov na výkon trestu odňatia slobody v Českej republiky správne zistil, že odsúdený I. B. bol celkovo 4-krát disciplinárne potrestaný, pričom odmena mu udelená nebola. Na tieto potrestania súd v napadnutom uznesení konkrétne a podrobne poukázal. Pokiaľ ide o zistenia správania odsúdeného v ústavoch na výkon trestu odňatia slobody na území Slovenskej republiky, odsúdený bol disciplinárne odmenený 1-krát pochvalou za plnenie pracovných povinností a disciplinárne potrestaný nebol. Ústav hodnotil, že u odsúdeného je resocializačná prognóza menej priaznivá a existuje u neho stredné riziko recidívy trestnej činnosti.

Vo vzťahu k formálnym podmienkam podmieneného prepustenia treba uviesť, že odsúdený začal trest odňatia slobody uložený vo výmere 32 mesiacov, vykonávať na území Slovenskej republiky 07. mája 2021. Pri súčasnom započítaní väzby a výkonu trestu na území Českej republiky, odsúdený má v súčasnej dobe vykonaný trest prevyšujúci zákonom predpísanú výmeru pre splnenie podmienok podmieneného prepustenia. Možno teda uzavrieť, že v prípade odsúdeného I. B. boli splnené formálne podmienky pre podmienené prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody (príslušná dĺžka už vykonaného trestu), konštatovať splnenie materiálnych podmienok (preukázanie polepšenia a predpoklad vedenia riadneho života) však nie je možné.

Pokiaľ ide o posúdenie splnenia materiálnych podmienok podmieneného prepustenia odsúdeného z výkonu trestu odňatia slobody súd skúma, či u odsúdeného došlo k polepšeniu, teda či uňho prebehol proces vnútornej premeny jeho osobnosti oprávňujúci „nádej“, že odsúdený v budúcnosti povedie riadny život, v rámci čoho musí zväžiť aj závažnosť a povahu trestných činov, ktorých sa vykonávaný trest týka, plnenie si povinností a správanie sa odsúdeného vo výkone trestu odňatia slobody v kontexte jeho doterajšieho spôsobu života, charakteru jeho osoby, povahových vlastností a jeho postoja k spáchanej trestnej činnosti, ktoré je možné zistiť z hodnotenia odsúdeného ústavom, v ktorom vykonáva alebo vykonával trest odňatia slobody, väzbu, z jeho charakteristík, posudkov a podobne.

Polepšenie je vývojový proces vnútornej premeny páchatelovej osobnosti, ktorý sa navonok prejavuje v jeho správaní. Dobré správanie odsúdeného vo výkone trestu odňatia slobody však samé osebe automaticky neznamená, že sa odsúdený polepšil, pretože môže byť aj len prejavom vonkajšej adaptácie odsúdeného na prostredie väznice, nie náznak skutočných zmien osobnosti odsúdeného. Dosiahnutý stupeň nápravy je preto potrebné posudzovať nielen podľa správania sa odsúdeného vo výkone trestu odňatia slobody, ale je nutné skúmať, či sa odsúdený zbavil záporných vlastností, charakterových črt, sklonov a zlých návykov, ktoré ho viedli k spáчанию trestného činu, za ktorý bol odsúdený, alebo ktoré okrem ostatných príčin aspoň prispeli k jeho rozhodnutiu trestný čin spáchať (primerane rozhodnutie publikované v Zbierke pod číslom R 37/1973).

Materiálnu podmienku možnosti očakávať, že odsúdený v budúcnosti povedie riadny život v zmysle § 66 ods. 1 písm. b) Trestného zákona je potrebné skúmať aj pri zohľadnení okolností predchádzajúceho života odsúdeného, vrátane jeho skorších odsúdení (primerane rozhodnutie publikované v Zbierke pod číslom R 5/2017).

Z ustálenej súdnej praxe teda vyplýva, že len dobré správanie sa odsúdeného vo výkone trestu odňatia slobody samé osebe ešte nemusí byť prejavom, že sa odsúdený polepšil, pretože môže ísť len o prispôsobenie sa podmienkam výkonu trestu odňatia slobody, prípadne o účelové konanie motivované výlučne snahou byť podmienené prepustený, ktoré po odpadnutí motivácie dobrého správania nedáva záruku, že odsúdený povedie riadny život. K splneniu materiálnych podmienok pre podmienené prepustenie odsúdeného z výkonu trestu odňatia slobody, teda dôjde až vtedy, keď vykonané dokazovanie predstavuje spoľahlivý podklad pre záver, že odsúdený sa vo výkone trestu odňatia slobody dobre správa, pretože si uvedomuje nesprávnosť svojho doterajšieho konania spočívajúceho v páchaní trestnej činnosti, je odhodlaný viacej takto nekonať, došlo uňho k zmene škodlivých návykov a nevhodných charakterových vlastností, ktoré viedli k páchaniu trestnej činnosti. Len pasívne prispôsobenie sa podmienkam výkonu trestu odňatia slobody pre podmienené prepustenie z výkonu takéhoto trestu zjavne nestačí.

Vychádzajúc z vyššie uvedeného pri posudzovaní splnenia materiálnych podmienok pre podmienené prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody je potrebné brať zreteľ na správanie sa odsúdeného vo výkone trestu odňatia slobody, na ním získané disciplinárne odmeny počas výkonu trestu odňatia slobody, na jeho doterajší život (pred výkonom trestu), vrátane predchádzajúcich odsúdení, na skutočnosť, či už v minulosti podmienené prepustený z výkonu trestu odňatia slobody bol, na jeho postoj k trestnej činnosti a na stupeň zmeny jeho negatívnych vlastností, ktoré ho k spáчанию trestnej činnosti, ohľadom ktorej trest vykonáva, viedli, či k jej spáчанию aspoň prispeli.

Z predloženého spisu je zrejmé, že odsúdený sa v zásade obdobnej trestnej činnosti, ohľadom ktorej v súčasnosti trest odňatia slobody vykonáva, v minulosti opakovane dopúšťal. Z odpisu registra trestov plynie, že odsúdený sa 7-krát dopustil trestného činu prevažne majetkového charakteru s tým, že len prvé odsúdenie za trestnú činnosť má zahladené. V osobe odsúdeného teda ide o špeciálneho recidivistu so sklonom k opakovanému páchaniu trestnej činnosti.

Zo správ ústavov plynie, že počas výkonu trestu odňatia slobody bol štyrikrát disciplinárne potrestaný a jedenkrát disciplinárne odmenený. Resocializačnú prognózu odsúdeného hodnotí ústav ako menej priaznivú a riziko recidívy trestnej činnosti je ústavom hodnotené ako stredné.

Zhrnúc vyššie uvedené je teda zrejmé, že odsúdený sa obdobnej trestnej činnosti dopúšťal opakovane. Za spáchanie trestného činu majetkovej povahy bol opakovane potrestaný, no tresty spojené s odňatím slobody k jeho náprave evidentne nevedli. Aj keď odsúdený bol vo výkone trestu odňatia slobody viac ako dva roky, získal len jednu disciplinárnu odmenu.

Vzhľadom teda na to, že odsúdený po dobu viac ako dvoch rokov výkonu trestu odňatia slobody získal len jednu disciplinárnu odmenu, dobré hodnotenie jeho správania sa v podmienkach výkonu trestu odňatia slobody a získanie jednej disciplinárnej odmeny je nutné hodnotiť len ako prispôbenie sa podmienkam výkonu trestu odňatia slobody, nepredstavuje však preukázanie polepšenia. A vzhľadom na to, že odsúdený sa v minulosti trestnej činnosti dopúšťal opakovane, nemá dostatočne kritický postoj k trestnej činnosti, niet záruky a ani dôvodného predpokladu, že v budúcnosti riadny život povedie.

Najvyšší súd dospel teda k záveru, že odsúdený materiálne podmienky podmiennečného prepustenia z výkonu trestu odňatia slobody nespĺňa, a preto ho nie je možné z výkonu trestu, ktorý t. č. vykonáva, podmiennečne prepustiť.

Z uvedených dôvodov Najvyšší súd, v súlade s názorom súdu prvého stupňa, ktorého rozhodnutie považuje za zákonné a správne, nevzhladol existenciu materiálnych podmienok pre podmiennečné prepustenie sťažovateľa z výkonu trestu odňatia slobody v predmetnej veci, a jeho sťažnosť považoval za nedôvodnú, preto ju podľa § 193 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku zamietol.

Toto uznesenie prijal senát najvyššieho súdu v pomere hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu sťažnosť nie je prípustná.